

Møtedato: 21. og 22. juni 2011

Arkivnr.:

Saksbeh/tlf: Kristian Fanghol, 75 51 29 00

Dato: 10.6.2011

Styresak 74-2011 Brukermedvirkning i Helse Nord – videre utvikling

Bakgrunn for saken

Brukermedvirkning er regulert som en del av ansvaret til styrene for de regionale helseforetakene. Plan for brukermedvirkning i Helse Nord ble behandlet i 2006. På bakgrunn av dette har arbeidet utviklet seg i helseforetakene og på RHF-nivå.

Brukermedvirkning utøves på flere nivå:

- Som del av behandlingen av styresaker i HF-ene og RHF-et
- I arbeidet med strategier, planer og tiltak på alle nivå
- Som ledd i utviklingen av det pasienttilbudet innenfor ulike fagområder i nært samarbeid med det kliniske miljø
- Brukermedvirkning på individnivå i diagnostikk- og behandlingssituasjon
- Økonomisk tilskudd til ulike kurs og kvalifiseringstiltak for brukere, jf. spesialisthelsetjenestens ansvar for opplæring av pasienter og pårørende
- Finansielt grunnlag for brukerorganisasjonenes virksomhet gjennom økonomisk tilskudd til fylkesorganisasjonene

Gjennom denne saken til styret vil adm. direktør invitere til en debatt om videre utvikling av brukermedvirkning i helseforetaksgruppen. Formålet er i første omgang å sikre brukernes innflytelse i de løpende prosesser i Helse Nord RHF. Videre er planen at det arbeid som starter med denne saken også skal munne ut i et større engasjement på dette feltet, bl.a. gjennom de forventninger Helse Nord RHF stiller til helseforetakene i oppdragsdokument for 2012.

Videre utvikling av brukermedvirkning i Helse Nord

Ansvaret for å fremme saker til det regionale brukerutvalget i Helse Nord RHF tilligger adm. direktør. Et viktig formål er å sikre at brukerutvalget inkluderes i de prosesser som går bl.a. fram mot styresaker og i større strategi- og plansaker av betydning for brukernes situasjon.

På bakgrunn av dette vil adm. direktør fra høsten 2011 legge om det ledelsesmessige arbeidet i forholdet til brukerutvalgets møter, slik at kommunikasjonsdirektør sammen med administrasjonsleder møter på vegne av adm. direktør i møtene i det regionale brukerutvalget (RBU).

Den samme prosedyren har Helse Nord RHF i forhold til arbeidstakernes medvirkning, slik at tillitsvalgte og vernetjesten blir godt inkludert i arbeidet med alle saker og prosesser som pågår. Fagavdelingen vil fortsatt være sterkt delaktig i utarbeidelse av saker og saksdokumenter m. m.. Adm. direktør vil selv møte med jevne mellomrom i RBU's møter, når det kan legges praktisk til rette for det.

For å sikre at brukermedvirkningen får den nødvendige plass, og at Helse Nord RHF får nytte av de innspill brukerutvalget har, skal møtene avholdes slik at alle større saker er behandlet av brukerutvalget, før styresakene sendes ut. Det betyr at regionalt brukerutvalgs uttalelse i sakene skal være del av saksforelegget som presenteres for styret.

Slik får adm. direktør brukerutvalgets syn, før endelig innstilling til vedtak formuleres. På denne måten kan brukernes perspektiver også danne grunnlag for de beslutninger som foretas.

En slik praksis vil først og fremst ha to implikasjoner:

1. Møtene må planlegges, slik at de passer inn i det årshjulet som går med hensyn til de store sakene som budsjett, oppdragsdokument, årlig melding m.m..
2. Videre må det i RBU gjennomføres en diskusjon om bruk av delegasjon til et arbeidsutvalg i enkeltsaker, når det ikke er mulig å få sakene behandlet gjennom den ordinære møteplan.

Dialog med Helse Nord RHF's administrasjon er viktig for å bli best mulig oppdatert på hva som skjer, hvilke planer administrasjonen har m. m.. Konserntillitsvalgte og konsernverneombud har jevnlig slike dialogmøter (gjerne) på telefon, hvor de blir oppdaterte på aktuelle saker det jobbes med. Dette er også en ordening som vil bli lagt til rette for, når det gjelder RBU.

Helse Nord RHF arbeider nesten kontinuerlig med større plansaker av betydning for tilbudet til brukerne i hele eller deler av Nord-Norge. Administrasjonen vil i enda større grad legge vekt på at brukernes representanter og perspektiver blir del av slike prosesser. Det betyr bl.a. å være medlem i utredningsgrupper og det å få saker til høring på en enda mer forberedt måte.

Opplæring av deltakere i brukerutvalg er et spørsmål som kommer på dagsorden fra tid til annen både fra RBU og fra helseforetakenes brukerutvalg. I 2012 skal det oppnevnes nye brukerutvalg i helseforetaksgruppen. Helse Nord RHF vil, sammen med helseforetakene, gjennomføre opplæringstiltak rettet inn mot medlemmene av brukerutvalgene i 2012. Det kan også stilles spørsmål ved om brukerobservatørene i styrene bør ha en egen opplæring. Dette spørsmålet vil vi gjerne komme tilbake til etter en diskusjon i RBU.

Helse Nord RHF har i år trappet opp bruken av økonomiske midler til brukerrelaterte aktiviteter. Grovt sett går økonomien til drift av RBU, tilskudd til fylkesorganisasjoner og tilskudd til ulike typer tiltak. Adm. direktør vil til høsten ta opp en diskusjon i RBU om hvordan vi mest effektivt kan bruke de samlede ressurser, slik at de gagnar brukernes interesser best mulig. Særlig vil dette være en avveining mellom hvor mye penger som skal brukes til ulike kurs- og opplæringstiltak, og hvor mye som skal gå til å styrke brukernes organisasjoner på fylkesplan.

Det vil også bli tatt opp en mer prinsipiell diskusjon om hvilke organisasjoner som tilfredsstillt kravet til å være en brukerorganisasjon. Sett fra adm. direktørs ståsted er det viktig at denne diskusjonen tas på et tidspunkt, hvor vi ikke står midt oppe i fordeling av penger, men kan behandle dette på et mer prinsipielt vis.

Det avholdes et arbeidsmøte om brukermedvirkning, den 16. juni 2011. Møtet er bredt anlagt om den videre utvikling av brukermedvirkning i Helse Nord. Her deltar representanter fra helseforetakenes brukerutvalg, administrasjonen i helseforetakene og interne/eksterne

ressurspersoner. Formålet er å få ytterligere innspill om hvordan vi kan styrke brukermedvirkningen i Helse Nord.

Delegasjon fra RBU til arbeidsutvalg (AU)

Det vises til ønsket om å bringe brukerutvalgets perspektiver enda tyngre inn i behandlingen av ulike saker i RHF-styret. Dette fordrer at vi har et system som gjør at RBU's uttalelser kan innhentes, når det er nødvendig, fordi saker må behandles, før det passer med RBU's planlagte møter.

Fra RHF-administrasjonen vil vi foreslå at det for 2012 legges opp til en møtefrekvens med fem-seks møter i året. Så inviteres RBU her til å ha en diskusjon om hvordan en kan ordne seg utenom de faste møtene. Det kan skje gjennom en fast delegasjon til AU, alternativt at det vurderes fra sak til sak, og at en ev. også bruker telefonmøter. Dersom økt delegasjon skal gjennomføres, bør det vurderes om AU skal ha tre medlemmer.

Økonomisk tilskudd

Til styrets orientering presenteres her økonomien i RBU-ene i 2009 og 2010. Helse Nord RHF økte det økonomiske tilskuddet med en million kroner i 2011.

Fylkes-FFO og det regionale samarbeidet i 2009-2010

	2009		2010	
	RHF	Fylkeskomm	RHF	Fylkeskomm
Sør	RHF	Fylkeskomm	RHF	Fylkeskomm
Aust-Agder	300 000	-	325 000	-
Vest-Agder	400 000	-	300 000	-
Buskerud	550 000	-	500 000	-
Telemark	475 000	80 500	500 000	33 000
Vestfold	225 000	160 000	300 000	160 000
	1 950 000	240 500	1 925 000	193 000
Øst	RHF	Fylkeskomm	RHF	Fylkeskomm
Oslo	375 000	390 000	350 000	390 000
Oppland	350 000	-	300 000	-
Akershus	475 000	736 235	475 000	500 000
Hedmark	370 000	70 000	350 000	67 000
Østfold	400 000	91 579	370 000	95 096
	1 970 000	1 287 814	1 845 000	1 052 096
Sør-Øst	FFO	Fylkeskomm	FFO	Fylkeskomm
Region Sør-Øst	1 900 000		2 050 000	
	1 900 000		2 050 000	
Totalt for Sør-Øst	5 820 000	1 528 314	5 820 000	1 245 096

Vest	RHF	Fylkeskomm	RHF	Fylkeskomm
Region Vest	325 000	-	325 000	
Sogn og Fjordane	700 000	300 000	750 000	300 000
Hordaland	1 250 000	150 000	1 350 000	175 000
Rogaland	1 350 000	300 000	1 350 000	300 000
Totalt for Vest	3 625 000	750 000	3 775 000	775 000
Midt-Norge				
	RHF	Fylkeskomm	RHF	Fylkeskomm
Region Midt-Norge	180 000	-	200 000	-
Møre og Romsdal	290 000	280 000	320 000	289 000
Sør-Trøndelag	290 000	75 000	320 000	75 000
Nord-Trøndelag	225 000	558 160	250 000	426 600
Totalt for Midt-Norge	985 000	913 160	1 090 000	790 600
Nord				
	RHF	Fylkeskomm	RHF	Fylkeskomm
Region Nord	112 000	-	115 000	-
Nordland	60 500	299 025	95 000	310 500
Troms	69 500	548 300	95 000	561 540
Finnmark	108 000	30 000	95 000	
Totalt for Nord	350 000	877 325	400 000	872 040
Totalt	10 780 000	4 068 799	11 085 000	3 682 736

Brukermedvirkning

Sak om *Brukermedvirkning i Helse Nord – videre utvikling* ble behandlet i RBU-møte, den 5. mai 2011. RBU fattet følgende vedtak:

1. *Regionalt brukerutvalg viser til saksutredningen og er tilfreds med at det igangsettes ytterligere tiltak for å styrke brukermidvirkningen*
2. *RBU ber adm. direktør komme tilbake med en sak hvor RBU får uttale seg om hvordan de totale økonomiske ressurser kan brukes på en best mulig måte for å styrke brukerarbeidet i Helse Nord*
3. *RBU ber adm. direktør, på bakgrunn av innholdet i denne sak, og arbeidsmøtet om brukermidvirkning komme tilbake til RBU med en sak om styrket brukermidvirkning i Helse Nord før budsjett og oppdragsdokument for 2012 vedtas.*
4. *Regionalt brukerutvalg støtter forslaget om delegasjon fra RBU til AU og ber adm. direktør fremme et eget forslag om dette.*

Konklusjon

Adm. direktør i Helse Nord RHF tar med denne saken initiativ til en prosess, hvor målet er å styrke brukerperspektivet i vårt arbeid. Det vil dels skje gjennom at den administrative oppfølgingen blir tettere koplet opp mot behandlingen av saker til styret for Helse Nord RHF. Dels ønsker adm. direktør at det skal skje en vurdering av måter pengene brukes på. I tillegg foreslås her flere tiltak, bl.a. på opplæringsiden som har 2012 som siktemål. Det samme vil gjelde for resultatet av det arbeidsmøtet som skal avvikles før sommeren.

Spørsmålet om delegasjon fra RBU til arbeidsutvalget må vurderes for å sikre tilstrekkelig fleksibilitet, slik at brukernes syn kan innhentes også når det ikke er planlagt møte i RBU.

Styret i Helse Nord RHF inviteres til å fatte følgende vedtak:

1. Styret i Helse Nord RHF viser til saksutredningen og er tilfreds med at det settes i gang ytterligere tiltak for å styrke brukervedvirkningen
2. Styret ber adm. direktør komme tilbake med en sak, hvor det regionale brukerutvalget får uttale seg om hvordan de totale økonomiske ressurser kan brukes på en best mulig måte for å styrke brukerarbeidet i Helse Nord
3. Styret ber på bakgrunn av innholdet i denne saken og det planlagte arbeidsmøtet om brukervedvirkning adm. direktør om å komme tilbake til det regionale brukerutvalget med en sak om styrket brukervedvirkning i Helse Nord, før budsjett og oppdragsdokument for 2012 vedtas.

Bodø, den 10. juni 2011

Lars Vorland
Adm. direktør